

Tony Ackerman. Ten, který odmítl hrát s Bobem Dylanem

U nás žijící americký kytarista Tony Ackerman je pozoruhodná osobnost podávající si umělecky ruku s hvězdnými hudebníky i amatéry. Je to taky hudebník, který v Martinu Kratochvílovi probudil v 80. letech hráče na akustické piano a dodnes tento plamen udržuje. O tomto vztahu svědčí taky krátká scénka z klubu Jazz Dock, kde jsme se s Tonym sešli před koncertem jejich akustického tria. Pan Kratochvíl přišel v půlce našeho interview s dotazem, jestli může tentokrát vytáhnout jen elektrické piano, jelikož po nich ještě hraje s Jazz Q a nechce se mu chystat oba nástroje. Tony vlídně pronesl české „ne-e“, pak nejdřív česky a následně precizněji anglicky dodal, že je to vzácné, když mohou hrát na tak dobré akustické piano. Se slovy „O. K.“ pak pan Kratochvíl odešel sundávat povlak z klavíru. Zastupován OSA od 2013, v databázi má registrováno 21 hudebních děl.

PŘIPRAVIL: VÁCLAV VRANÝ

Jako americký teenager jste zažil dobu hippies. Byl jste taky květinové dítě?

Já bych řekl, že jsem byl polokvětinové dítě. V roce 1967 jsem studoval na univerzitě v Harvardu a tam byly často politické vzpory studentů proti vietnamské válce. Byl jsem generací velké deziluze z toho, co se dělo ve Vietnamu a vůbec v naší politice. Ale každý, kdo tu dobu zažil, nemohl nebýt ovlivněn hippies nejen politicky, ale i obecně kulturně nebo hudbou, která konkrétně pro mě byla zásadní. Jako každý teenager jsem si občas dal marihuanu a někteří moji přátelé byli opravdoví hippies.

Zkusil jste i LSD?

Ne, ale lituji toho. A další věc, které lituji, je, že když mě kamarád pozval na Woodstock, tak jsem odmítl. A lituji taky toho, že v kavárně, kde jsem jako teenager často hrával na mandolínu, jedno odpoledne seděl u piana Bob Dylan, který mi říkal, pojď si, hochu, zahrát, a já jsem se styděl, tak jsem s ním nehrál.

Byl už tehdy Bob Dylan známý?

Byl to rok 1963, ještě nehrál elektricky, měl věci jako *The Times They Are a-Changin'* nebo *Blowin' in the Wind*. Já jsem jeho hudbu znal.

Foto: Václav Vraný

O čem jste tehdy snil?

Měl jsem velmi dobrý život a taky jsem strašně rád hrál. Protože pocházím z akademické rodiny, myslel jsem si, že možná budu lingvista, protože jsem hodně studoval jazyky. V 16 letech mě otec podpořil a nechal mě maturovat o rok dřív, abych mohl jet do Itálie studovat latinu a řečtinu. Nakonec jsem tam našel svého mistra na klasičtější kytaru, ke kterému jsem se později vrátil. Já tehdy vlastně nemusel o ničem snít, protože byla hudba a radost mi dělala spousta dalších věcí.

Velmi brzy jste začal navštěvovat Československo. Jak jste se sem dostal?

Moje první návštěva byla v roce 1965, když jsme tu byli s rodiči jako velmi vzácní američtí turisté. Pak v 70. letech jsem měl štěstí, začal jsem

chodit s českou emigrantkou, která je dnes mojí ženou. Mě tehdy strašně zajímaly jazyky, už na gymnáziu jsem studoval ruštinu, kterou jsem pak docela rychle vyměnil za češtinu. Pro mě bylo velice zajímavé účastnit se života za normalizace; obdivoval jsem, jak se s ní Češi vyrovnali – s humorem, uměním, na chatách...

Idealistické představy o komunismu jste neměl?

Ne, vůbec neměl. Věděl jsem, že tudy nevede žádná cesta. Lidi mi občas říkali: „Nejste vy náhodou další Dean Reed?“ A já na to: „V žádném případě!“

V 70. letech jste taky studoval jazzovou kompozici, improvizaci, klasičtější hudbu. Měl jste nějaký směr progresivní hudby nebo progresu, který vás zajímal?

Jednoduše řečeno: Ne! Já jsem totiž celý život sbíral co nejvíce podnětů, které byly kolem mě, a možná to bude znít jako ješitnost, ale neznám dalšího hudebníka, který nejenom zná, ale i miluje tolik žánrů hudby jako já.

A jak se stavíte k ostřejším experimentům jako dodekafonie, atonalita apod.?

V neakademičtější formě mě taková hudba trochu odpuzuje, ale například Anton Webern je pro mě úžasný a rád jeho hudbu poslouchám. Ve vašem časopisu vyšel nedávno rozhovor se skladatelem Markem Kopelentem a to mi připomnělo dobu, kdy jsem přijel do Československa jako stipendista studovat novodobou českou avantgardní hudbu Jana Klusáka, Marka Kopelenta, Zbyňka Vostřáka a taky mě velice zajímal tehdy už nežijící Miloslav Kabeláč. Pak ještě brněňští

Foto: Václav Vraný

skladatelé Alois Piňos a Miloš Štědroň. Bylo to v roce 1983.

Od roku 1984 jste pak učil na International School of Prague. Co to bylo za školu?

Na International School of Prague jsem učil skoro 30 let. Tu školu provozovala americká ambasáda od 50. let, tedy od dob těžkého komunismu. Chodily sem jenom děti západních diplomatů. Kvůli Martinu Kratochvílovi se mi v Praze chtělo zůstat i po skončení mého ročního stipendia. Se ženou jsme získali práci v této škole, což nám dalo legální vízum. Po sametové revoluci ta škola úplně rozkvetla, odloučila se od ambasády; teď tam chodí asi 850 studentů, 15 % Čechů, má rozpětí od školky po gymnázium a myslím, že je nejlepší v Praze.

Jak jste už naznačil, po příjezdu jste začal hrát s Martinem Kratochvílem.

Odhali jste jeho akustickou hudební duši. Vás nikdy elektronický zvuk nezajímal?

Jednou jsem vlastnil šest měsíců elektrickou kytaru, ale mně se líbí, když cítím vibraci nástroje. Ne z bedny o metr dál, ale u srdce. Samozřejmě by se dalo namítnout, že když hraji s Martinem, musím svoji akustickou kytaru zesílit, takže se z ní stane elektrická.

Myslím, že pro Martina byl taky docela objev vrátit se zpátky k akustickému pianu.

S Martinem Kratochvílem jste natočili řadu alb. Jakým způsobem vzniká vaše hudba? Zavíráte se někdy na chatu, nebo vždycky po čase sesbíráte nové skladby?

Martin má doma krásné nahrávací studio, takže ne na chatu, ale zavíráme se do studia. Hlavně u prvních alb. Naše skladby vznikají tak, že Martin nebo já přineseme docela jednoduché téma

a celý proces vzniku je pak organický – to, jak se všechno vyvíjí, jak se kolem točí improvizace, úvody a aranžmá.

Máme dvojalbum, kde v první části jsou jakoby komponované skladby, obsahuje taky improvizace a druhá část je pak úplně volně improvizovaná. Předem jsme si u druhé části nic neřekli, ani akordy nebo melodie, jen jsme se navzájem poslouchali a byl to volný dialog. Tím, že jsme používali hudební elementy místo slov, nazvali jsme celé album Duolog.

Takže autory všech skladeb jste oba dohromady...

Já bych řekl, že ano, i když ten, kdo napsal téma, má i kredit. (smích)

Jak vzniklo vaše osmiCD Zvukobraň?

Prvních sedm desek bylo jako opera omnia – vytvořili jsme komplet všech našich dřívějších desek a osmá byla

nová, s názvem Zvukobraní, a byla zase úplně volně improvizovaná. Hráli na ní i další hráči, na sitár apod.

Jak došlo k projektu No Jazz s Miroslavem Vitoušem?

To byla zase úplně volná improvizace. Martin dal ten projekt dohromady, protože chtěl točit hudbu k nějakému filmu. Pro mě byla čest s Miroslavem hrát a moc rád bych s ním pokračoval dál. Třeba jsem tehdy zahrál nějakou frázi, on tu frázi vzal a ihned ji odnesl někam jinam. Bylo to, jako bys mluvil s nejstarším přítelem. Bylo to krásné.

Jedním z vašich životních témat je pedagogika. Objevil jsem některé vaše přednášky a jedno z témat mě zaujalo: „But That’s Not Music!“ – Presenting Avant-Garde Music to Teenagers. Jde o popularizaci avantgardní hudby?

Když teenageři poslouchají avantgardu, tak často říkají, to není hudba, to jsou jenom zvuky a rámus. Šlo o to, že jsem vzal například jednu kratičkou skladbu Antona Weberna, která má míň než minutu. Hrál jsem ji mockrát po sobě, ale pokaždé jsem o té skladbě říkal něco jiného – jak tóny mezi sebou fungují, o Webernově zvláštním vztahu k jednotlivým intervalům atd. Když jsem hrál tu skladbu popáté, tak i ti teenageři, kteří si nejdříve mysleli, že slyší jen šílenství, začali vnímat hudbu.

Kam dneska patří hudební avantgarda?

To slovo pochází z francouzské armády, kde avantgardisté byli průzkumníci, kteří šli jako první zjistit, co se děje vpředu. Umělecká avantgarda je pro mě nejcitlivější senzor lidstva. Z hudebních osobností americké avantgardy je úžasný John Cage, který učí poslouchat zvuky kolem nás. Vysvětluje, že hudba nemusí vycházet jenom od člověka, ale je všude, celý náš život je hudbou a nám stačí jenom rozšířit schopnost našeho vnímání. Myslím, že každý dobrý nápad začíná jako šílenství, potom se z něho stane výstřednost, následně se stane zajímavým a až potom je normální.

Vaše hudba ale nepůsobí avantgardně...

Nepovažuji se za avantgardního umělce. To, co hraji s Martinem, taky není avantgardní. Máme sice pasáže s trochou free jazzu, ale to všechno se děje upřímně a volně, už společně hrajeme dlouho a není důvod, abychom sobě nebo druhým cokoliv nalhávali. Já prostě hraji, co je mi nejbliž. To je taky

Umělecká avantgarda je pro mě nejcitlivější senzor lidstva. Z hudebních osobností americké avantgardy je úžasný John Cage...

možná důvod, proč nás hudebníci a jazzmani často nemají rádi. Protože u ničeho nezůstaneme. Pořád si půjčujeme věci odjinud, takže nezapadáme do žádné kategorie.

Já osobně mám z vaší hudby pocit jako z meditativní, duchovní nebo šamanské záležitosti.

Jsem rád, že to slovo používáte, já totiž často říkám, že naše hudba je

jako šamanský rituál, protože hrajeme docela málo, dvakrát nebo třikrát do měsíce. Ne desetkrát. Naše energie je vždycky velmi silná, já se na naše koncerty vždycky strašně těším a mívám pocity šamanství, kdy šaman je nádoba, do které se nalévá energie odjinud, a on ji předává dál. Ten pocit mám, jenom když to jde nejlíp, a to není vždycky, občas mi cestují myšlenky jako každému člověku.

Chystáte nějaké nové projekty? Co máte v plánu?

Je mi 67, ale plánů mám jako teenager. Chtěl bych víc rozvíjet kulturní život v naší vesnici. Ale na to se asi neptáte. Hodně mě inspiroval můj dřívější projekt Morning Music, kdy jsem každé ráno nahrál a vydal do světa improvizaci. Teď budu dělat to samé, ale přes video a jen jednou týdně. Pro mě byl celý průběh toho projektu silnou uměleckou záležitostí – i to, jak jsem se rozehrával, nahrával tři improvizace a pak šel se psem na procházku, vrátil se a poslouchal, kterou z těch tří improvizací nejmiň nenávidím, protože jsem strašně sebekritický. Pak vybrat titul, aby fungoval i pro moje přátele ve Státech a oni mohli v šest hodin poslouchat. Vlastně i používání internetu byla umělecká záležitost.

Už jste oslovil Miroslava Vitouše?

Ne, ale to přijde. On dokonce po pár týdnech od našeho natáčení přišel na můj sólový koncert, kde jsem hrál pár bluegrassů, které jsou pro basisty velmi stupidní hudba – Pam pam pam pa pa Pam pam pam. A říkal: „Já bych s tebou hrál i ten bluegrass.“ To byla pro mě taková čest, že Miroslav Vitouš by se mnou hrál bluegrass.

Trio s Martinem Kratochvílem něco chystá?

Teď jedeme do Spojených států; jenom tedy v duu s Martinem, perkusionista Musa Zangi bohužel nemůže. My budeme pořád pokračovat. Naše hudba je jako řeka, má svůj směr, svoje velké prameny a sílu, kterou se necháváme unášet. ☒